



Fakd: Yitme, yok olma. Elden kaçırma. **Fakr:** Yoksulluk, dervişlik.

Fark: Hak ile halk arasını ayırmak, karıştırmamak.

Fasl: Ayırmak.

Fazl: Lutuf, ihsan.

Fevaid: Faideler.

Fehim: Anlayış.

Fena: Yokluk. Kendi varlığından geçmek. Evvela şeyhte fani olunur. Mürid kendi irade ve arzularını terk edip şeyhinin arzularına tabi olması. Dha sonra Resulullah'ta fani olmaya gider. Sonunda Allah'ta fani olma hali.

Feth: Açmak. Elde etmek.

Fetret: Ara, boşluk. Fetret devri, peygamber gelmesinin kesildiği dönem.

Vahyin geç geldiği zamanlara da fetret denir. Ddrvişin feyzinin kesilmesi, gelmemesi de fetrettir.

Fevt: Eldan kaçmak, fırsatı değerlendirememek.

Feyiz: Allah tarafından dervvişin kalbine akıtılan maneviyat, marifet.

Fıkıh: Anlamak, din ilmini iyi bilmek, anlayışlı olmak.

Fitrat: Yaratılış, kabiliyyet.

Firak: Ayrılık.

Figân: Acılı feryadd. Yanık sesle ağlamak.

Firaset: Sezgi, hissetmek, ince anlayışlı olmak. Kalbe verilen manevi kuvvetle bir meseleyi kavramak.

Furu': Dal, uzantı. Asla bağlı olarak yükselen değişik hususlar.

Aslın haricindeki tafsili, teferruatlı konular.

Futûr: Gevşeklik.

Futuvvet: Gençlik, mertlik.

Gaflet: Allahı unutmak, nefsin arzularına daldırmak. Dalgınlık.

Galebe: Üstün gelmek. Zikir ve sarhoşluğun üstün gelmesiyle derviş kendine sahip olamaz.

Galeyan: Çoşmak, taşmak. Feyzin bolluğundan kendini zabtedemez olmak.

Gam: Keder, ızdırap.

Garib: Yurdundan uzakta olan, sahipsiz.

Gark: Boğulmak. Feyze dalmak.

Gavs: Yardımcı, imdatçı.

Gayb: Hazırda olmayan, görünmeyen, örtülü. Mugayyebatı Hamse: Beş gaybi husus. Bunları Allahtan başkası bilemez. Yağmurun ne zana nereye ne kadar yağacağı. Anne rahminde olan çocuğun erkekmi, dişim, akıllımı, delimi, mü'min mi, kafir mi olduğunu bilemez. Yarın başına ne gelecek, nerde ne zaman ölecek. Kıyamet ne zaman kopacak.

Gaybet: Kendinden geçme hali. Zikir esnasında dalgınlık hali.

Gayret: Kıskançlık. İslami gayret, islami savunmak için çabalamak.

Gayz: Öfke.

Gıpta: İmrenme. Başkasının güzel halinini, kendinde olmasını temenni etmek.

Gına: Zenginlik, ihtiyaçsızlık.

Gıybet: Başkasını, razı olmayacağı şeyle arkasından konuşmak, çekiştir-mek.

Gurbet: Vatanından uzakta olmak. Ruh asıl vatani olan ruhlar aleminden ayrılıp bedene gelmekle garib olmuştur. Fakat bu garibliğinin farkında değil.

Gurur: Aldanmak. Arzularıyla tatmin olması. Kibirli olmak.

Hâb: Uyku.

Habib: Sevgili dost.

Hâce: Hoca.

Hâcegân: Hocalar. Şeyhler. Nakşi yolunda şeyhlere söylenir.

Hâcet: İhtiyaç. Muhtaç olunan şeyler.

Had: Yanak.

Hat: Sınır, çizgi.

Hadim: Hizmetçi.

Hafi: Gizli. Ruhun latifelerinden dördüncüsü.

Hak: Yaratıcı, Allah, İbadete layık olan Zat. Hakikat, doğru olan.

Hâk: Toprak. Hâk ile yeksân: Yerlebir olan.

Hakkal yakin: İlmin son mertebesi. Bir şeyi elde ederek, tadarak bilmek. İşin içine dahil olarak vakıf olmak.

Hakikat: İşin gerçeği aslı. Mahiyyet.

Hakikatı Muhammediyye: Peygamberimizin hakikatı. İlk teayyündür. Mevlanın isim ve sıfatlarının tamamının aksettiği hakikat. Allahu tealanın sevgisinin suretidir. Buna Hub makamı da denir. Diğer bütün hakikatlerin aslı olduğundan ayrıca hakikatul hakayık (bütün hakikatlerin hakikatı) denir. Hakikatı kabe, Hakikatı Kur'an, Hakikatussalah ve diğerleri, tarikat dersleri ile alakalı makamlar olup hepsine ait değişik kemalatlar vardır.

Hakîm: Hikmetli olan. Mevlanın ismi şerifi. Her ne iş yaparsa yerinde olan.

Hal. Ahval: haller: Kalbe akıtılan feyizler, değişik marifetler. Haller değiş-ken olur. Makam ehli olunca sukunet bulur.

Halife: Naib. Allahın halifesi, kamil insandır. Yeryüzünde onun adına tasarruf eden. Resulullahın halifesi, sünnetini tam ihya eden.

Tarikatta şeyhin yerine bakmakla görevlendirdiği vekili.

Halvet: Tenha, uzlet. Zikir için bir köşeye çekilip insanlara karışmamak.

Halvet der encümen: Halk içinde olup onlardan ayrı olmak. Bedeni halk ile, kalbi Hak ile olmak. Nakşi tarıkında asıl olan kaidelerdendir.

Hamd: Nimetlerini, vasıflarını zikrederek Mevlayı övmek.

Hami: Koruyan, muhafaza eden.

Hamiyyet: İyi şeyleri koruma gayreti, islam hamiyyeti gibi.

Hangâh: Tekke. Zikir ve sohbet edilen yer.

Harem: Yasak bölge. Haksızlığın yasak edildiği bölge.

Haşyet: Korku. Allah'a karşı kulluğun eziklik hali.

Hatem: Mühür. Son. Son peygambere –Hatmul Enbiya- denir.

Hatır: Kalbe gelen sesler, vesveseler. Mevladan gelene ilham denir.

Hatîf: Gaibten gelen ses.

Hatmi Hâce: Nakşi yolunda dervişlerin bir araya gelip meşayihın tayin ettiği zikirleri okumaları, dua ile bitirmeleri.

Hatre: Kaşbe gelen düşünceler.

Hatve: Adım.

Havas: Hususi marifet ve feyze muhatab olan ileri derecedeki veliler.

Havf: Korku.hay: Diri.

Haya: Utanmak. Hayal: Varlığı sabit olmayan vehmi şey. Masiva.

Hayme: Çadır.

Hayret: Şaşırmak.

Hazm: Sindirmek, katlanmak.

Hazret: Zat, makam, Hakkın huzuru.

Heba: Toz olmak.

Heykel: Put, kişinin bedeninin sureti.

Heyula: Ana madde. Alemin maddesi.

Hıfz: Korumak.

Hicab: Perde. Mevla ile derviş arasında olan engeller.

Hicran: Ayrılık.

Hicret: Vatanından uzaklaşmak.

Hidayet: Hedefe ulaştırmak, maksada giden yola kavuşturmak. Bu şekilde hidayeti ancak Allah yapabilir. Peygamberler ve diğerleri hidayet yolunu gösterirler.

Hikmet: Hakka uygun söz, ince marifetler. Hukema tabiri, felsefecilere söylenir, zira kendilerini hikmetli zannederler.

Hullet: Dostluk. İbrahim aleyhisselamın makamı.

Himmet: Bütün varlığıyla işe yönelmek. Hakka yönelmek. Velilerin manevi gücü. İmdat ve yardım etmek.

Hizb: Bölük, parti, gurup.

Hulul: Bir şeyin, diğer şeye girmesi. Hululiye mezhebi, Allahın eşyaya veya kendilerine hulul ettiğine inanırlar. Böylece pek çok haram şeyi, kendilerine mubah sayarlar.

Hoş derdem: Nefeslerini gafletle alıp-vermemek. Nefesleri muhafaza etmek. Nakşi yolunda asıllardan biridi.